Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

20. detsember 2017*

Eelotsusetaotlus – Elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühine reguleeriv raamistik – Direktiiv 2002/21/EÜ – Artiklid 8 ja 16 – Direktiiv 2002/19/EÜ – Artiklid 8 ja 13 – Operaator, keda konkreetsel turul peetakse märkimisväärset turujõudu omavaks – Hinnakontroll – Riigi reguleerivate asutuste kehtestatud kohustused – Kuludele orienteeritud hindade kohustus – Tasude kehtestamine tasemel, mis on madalam kui kindla operaatori tegelikud kulud mobiilivõrgus kõne lõpetamise teenuse osutamisel – Euroopa Liidu põhiõiguste harta – Artikkel 16 – Ettevõtlusvabadus – Proportsionaalsus

Kohtuasjas C-277/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) 21. jaanuari 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 17. mail 2016, menetluses

Polkomtel Sp. z o.o.

versus

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej,

teine menetlusosaline:

Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts teise koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud A. Rosas, C. Toader ja E. Jarašiūnas (ettekandja),

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: ametnik R. Schiano,

arvestades kirjalikku menetlust ja 11. mai 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Polkomtel sp. z o.o., esindaja: *radca prawny* E. Barembruch,

– Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, esindajad: *radca prawny* L. Ochniewicz ja *radca prawny* D. Dziedzic-Chojnacka,

– Poola valitsus, esindajad: B. Majczyna, D. Lutostańska ja K. Wilimborek-Makulska,

* Kohtumenetluse keel: poola.

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* P. Gentili,

– Madalmaade valitsus, esindajad: M. Bulterman ning J. Langer,

– Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun, J. Hottiaux ja L. Nicolae,

olles 26. juuli 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) (EÜT 2002, L 108, lk 7; ELT eriväljaanne 13/29, lk 323) artikli 8 lõike 4 ning artikli 13 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Polkomtel sp. z o.o. ja Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (elektroonilise side ameti juhataja, Poola, edaspidi „UKE juhataja“) vahelises kohtuvaidluses, mis käsitleb otsust, millega UKE juhataja kehtestas häälkõne lõpetamise teenuse tasud Polkomteli üldkasutatavas mobiilivõrgus.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2002/21/EÜ

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (ELT 2002, L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349; edaspidi „raamdirektiiv“) artiklites 6 ja 7 on sätestatud vastavalt konsulteerimiskord ja läbipaistvus ning elektroonilise sideturu konsolideerimine.

4 Raamdirektiivi artiklis 8 on määratletud üldised eesmärgid ja reguleerimispõhimõtted, mille järgimise peavad tagama riigi reguleerivad asutused. See artikkel sätestab:

„1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas direktiivis ja eridirektiivides sätestatud reguleerimisülesannete täitmisel võtavad riigi reguleerivad asutused kõik mõistlikud meetmed, mille eesmärk on saavutada lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud eesmärgid. Sellised meetmed on kõnealuste eesmärkide suhtes proportsionaalsed.

[…]

2. Riigi reguleerivad asutused toetavad konkurentsi elektrooniliste sidevõrkude, elektrooniliste sideteenuste ning nendega seotud vahendite ja teenuste pakkumisel muu hulgas järgmiselt:

a) tagades, et kasutajad, sealhulgas puuetega kasutajad saavad maksimaalselt kasu valiku-, hinna- ja kvaliteeditingimustest;

b) tagades, et elektroonilise side sektoris ei moonutata ega piirata konkurentsi;

[…]

4. Riigi reguleerivad asutused toetavad Euroopa Liidu kodanike huve […]

[…]“.

5 Nimetatud direktiivi artiklis 14 „Märkimisväärse turujõuga ettevõtjad“ täpsustatakse kriteeriume, mis lubavad riigi reguleerivatel asutustel asuda seisukohale, et operaatori puhul on tegemist märkimisväärse turujõuga ettevõtjaga.

6 Kõnealuse direktiivi artiklis 16 „Turuanalüüsi kord“ on ette nähtud:

„1. Nii kiiresti kui võimalik pärast soovituse vastuvõtmist või selle ajakohastamist analüüsivad riigi reguleerivad asutused asjaomaseid turge, võttes täiel määral arvesse suuniseid. Liikmesriigid tagavad, et selline analüüsimine toimub vajaduse korral koostöös riigi konkurentsiasutustega.

2. Kui riigi reguleeriv asutus peab [juurdepääsu käsitleva direktiivi] artikli 7 või 8 alusel kindlaks tegema, kas kehtestada, säilitada, muuta või tühistada ettevõtjate suhtes kohaldatavaid kohustusi, otsustab ta käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud turuanalüüsi põhjal, kas asjaomane turg tegutseb konkurentsinõuete kohaselt.

[…]

4. Kui riigi reguleeriv asutus teeb kindlaks, et asjaomane turg ei tegutse konkurentsinõuete kohaselt, määratleb ta ettevõtjad, kellel kõnealusel turul on märkimisväärne turujõud artikli 14 kohaselt, ning kehtestab sellistele ettevõtjatele käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud vajalikud regulatiivsed erikohustused või säilitab või muudab juba kehtivaid kohustusi.

[…]“.

7 Direktiivi artikli 19 „Ühtlustamiskord“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kui komisjon annab liikmesriikidele artikli 22 lõikes 2 osutatud korras soovitusi käesoleva direktiivi ja eridirektiivide ühtlustatud kohaldamise kohta, et aidata kaasa artiklis 8 sätestatud eesmärkide saavutamisele, tagavad liikmesriigid, et riigi reguleerivad asutused võtavad neid soovitusi oma ülesannete täitmisel täies ulatuses arvesse. Kui riigi reguleeriv asutus otsustab soovitust mitte järgida, teatab ta sellest komisjonile ja põhjendab oma seisukohta.“

Juurdepääsu käsitlev direktiiv

8 Juurdepääsu käsitleva direktiivi põhjendustes 15 ja 20 on märgitud:

„(15) Konkreetse kohustuse kehtestamine märkimisväärse turujõuga ettevõtjale ei eelda täiendavat turuanalüüsi, vaid põhjendust selle kohta, et kõnealune kohustus on otstarbekas ja vaadeldava probleemiga võrreldes proportsionaalne.

[…]

(20) Hinnakontroll võib osutuda vajalikuks, kui turuanalüüs näitab, et konkurents konkreetsel turul ei ole tulemuslik. Reguleeriv sekkumine võib olla suhteliselt leebe, näiteks kohustus, et operaatorivaliku hinnad oleksid mõistlikud […], või märgatavalt rangemad, näiteks kohustus, et hinnad oleksid kuludele orienteeritud, õigustamaks täielikult asjaomaseid hindu, kui konkurents ei ole piisavalt tihe, et vältida liiga kõrgeid hindu. Eelkõige peaksid märkimisväärse turujõuga

operaatorid vältima hindade kokkusurumist, mille korral ei ole erinevus nende tarbijahindade ja samasuguste teenuste jaemüügiga tegelevatelt konkurentidelt nõutavate vastastikuse sidumise tasude vahel piisav, et tagada püsiv konkurents. Kui riigi reguleeriv asutus arvutab välja käesoleva direktiivi alusel kohustusliku teenuse loomisega kaasnevad kulud, on otstarbekas arvestada mõistliku kasumi saamisega kasutatud kapitalilt, kaasa arvatud kulutused tööjõule ja ehituskulud, ning kohandada vajaduse korral kapitali väärtust, et see kajastaks varade väärtust ja tegevuse tõhusust kõnealusel ajal. Kulude tagasiteenimise meetod peaks olema kooskõlas oludega ning võtma arvesse vajadust suurendada tõhusust ja püsivat konkurentsi ning võimalikult suurendada tarbijate kasu."

9 Selle direktiivi artiklis 8 „Kohustuste kehtestamine, muutmine ja tühistamine" on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et riigi reguleerivad asutused on volitatud kehtestama artiklites 9–13 kindlaksmääratud kohustusi.

2. Kui [raamdirektiivi] artikli 16 kohaselt tehtud turuanalüüsi tulemusena peetakse operaatorit konkreetsel turul märkimisväärset turujõudu omavaks, kehtestavad riigi reguleerivad asutused vajaduse korral käesoleva direktiivi artiklites 9–13 sätestatud kohustused.

[…]

4. Käesoleva artikli kohaselt kehtestatud kohustused lähtuvad täheldatud probleemi olemusest ning on [raamdirektiivi] artiklis 8 sätestatud eesmärke silmas pidades proportsionaalsed ja põhjendatud. Sellised kohustused kehtestatakse ainult pärast nimetatud direktiivi artiklite 6 ja 7 kohaselt peetud konsultatsioone.

[…]".

10 Viidatud direktiivi artikli 13 „Hinnakontrolli ja kuluarvestuse kohustused" sõnastus on järgmine:

„1. Riigi reguleeriv asutus võib artikli 8 kohaselt kehtestada kulude katmise ja hinnakontrolliga seotud kohustusi, sealhulgas kuludele orienteeritud hindade kohustusi ja kuluarvestussüsteeme käsitlevaid kohustusi teatavat liiki vastastikuse sidumise ja/või juurdepääsu pakkumise puhul, kui turuanalüüs näitab, et tulemusliku konkurentsi puudumine võimaldaks asjaomasel operaatoril säilitada ülemäära kõrgeid hindu või hindu kokku suruda ja sellega lõpptarbijaid kahjustada. Riigi reguleerivad asutused võtavad arvesse operaatorite investeeringuid ja võimaldavad neil otstarbekalt kasutatud kapitalilt mõistlikku kasumit saada, võttes arvesse kaasnevaid riske.

2. Riigi reguleerivad asutused tagavad, et kõigi lubatud kulukatmismehhanismide ja hinnametoodikate eesmärk on toetada tõhusust ja püsivat konkurentsi ning suurendada võimalikult tarbijate kasu. Seoses sellega võivad reguleerivad asutused võtta arvesse ka võrreldavatel konkureerivatel turgudel kehtivaid hindu.

3. Kui operaatoril on kohustusi seoses oma hindade orienteeritusega kuludele, täidab kõnealune operaator tõendamiskohustuse selle kohta, et tasud tulenevad kuludest, millele on lisatud mõistlik kasum tehtud investeeringutelt. Teenuste tulemusliku osutamise kulu arvutamiseks võivad riigi reguleerivad asutused kasutada kuluarvestusmeetodeid sõltumata sellest, milliseid meetodeid kasutab asjaomane ettevõtja. Riigi reguleerivad asutused võivad nõuda, et operaatorid esitaksid täielikud põhjendused oma hindade kohta ja nõuda vajaduse korral ka nende hindade korrigeerimist.

[…]".

Soovitus 2009/396/EÜ

11 Komisjoni 7. mai 2009. aasta soovituse 2009/396/EÜ Euroopa Liidus püsiliini- ja mobiilikõne lõpetamise tasu reguleerimise kohta (ELT 2009, L 124, lk 67) punktis 1 on märgitud:

„[Juurdepääsu käsitleva direktiivi] artikli 13 kohaste hinnakontrolli ja kuluarvestuse kohustuste täitmisel niisuguste operaatorite üle, kelle riigi reguleeriv asutus on [raamdirektiivi] artikli 16 alusel teostatud turuanalüüsi [põhjal tunnistanud] üldkasutatavates telefonivõrkudes kõne lõpetamise hulgiteenuse turgudel (edaspidi „püsiliini- ja mobiilivõrkudes kõne lõpetamise turud“) märkimisväärse turujõuga operaatoriks, peaksid riikide reguleerivad asutused kehtestama tõhusa operaatori kuludele vastavad lõpetamistasud. See tähendab, et need tasud peaksid olema sümmeetrilised. […]“. [parandatud tõlge]

Poola õigus

12 16. juuli 2004. aasta elektroonilise side seaduse (ustawa Prawo telekomunikacyjne; *Dziennik Ustaw*, nr 171, jrk nr 1800; edaspidi „elektroonilise side seadus”) artiklis 39 on põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis sätestatud:

„1. [UKE] juhataja võib artikli 24 lõike 2 punktis a ette nähtud tingimusi järgides seada oma otsusega märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kohustuse:

1) arvutada telekommunikatsioonivõrgule juurdepääsu põhjendatud kulud (esitades kulude arvutamise meetodi), mida see ettevõtja peab kohaldama artiklis 51 käsitletud määruse sätete alusel vastavalt UKE juhataja kehtestatud kulude arvutamise kirjeldusele,

2) kohaldada juurdepääsutasusid, mille summa võimaldab ettevõtjal põhjendatud kulusid katta.

2. Ettevõtja, kellele on pandud lõikes 1 märgitud kohustus, esitab UKE juhatajale tema nõudmisel üksikasjaliku põhjenduse tasude summa kohta, lähtudes põhjendatud kuludest.

[…]

4. Juhul kui:

[…]

3) üksus, kes on pädev viima läbi artikli 53 lõikes 5 toodud auditit, annab negatiivse hinnangu või reservatsioonidega hinnangu,

4) tuvastatakse ettevõtja kehtestatud tasude ja UKE juhataja poolt lõike 3 kohaselt kehtestatud tasude erinevus,

kehtestab UKE juhataja telekommunikatsioonivõrgule juurdepääsu tasude suuruse või nende ülem- või alampiiri lõike 3 punktis 2 nimetatud meetodeid kasutades. Eespool viidatud tasud kehtestatakse eraldi otsusega […]

5. UKE juhataja kehtestab telekommunikatsioonivõrgule juurdepääsu tasud nii, et edendada tõhusust, püsivat konkurentsi ja tagada lõppkasutajale võimalikult suurt kasu, võttes arvesse põhjendatud kulude katmist.“

13 Elektroonilise side seaduse artikkel 40 on sõnastatud järgmiselt:

„1. UKE juhataja võib artikli 24 punkti 2 alapunktis a nimetatud tingimusi järgides seada oma otsusega märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kohustuse määrata tasud elektroonilise side võrgule juurdepääsu eest kindlaks ettevõtjal tekkinud kulude põhjal.

2. Ettevõtja, kellele on seatud lõikes 1 nimetatud kohustus, esitab UKE juhatajale põhjenduse tekkinud kulude põhjal kindlaks määratud tasude suuruse kohta.

3. Selleks et hinnata, kas lõikes 1 nimetatud ettevõtja kindlaksmääratud tasude suurus on põhjendatud, võib UKE juhataja arvesse võtta tasude suurust või nende kindlaksmääramise meetodeid võrreldavatel konkureerivatel turgudel või muid meetodeid, mis võimaldavad hinnata, kas kõnealuste tasude suurus on põhjendatud.

4. Kui lõikes 3 nimetatud hinnangu kohaselt ei ole ettevõtja kindlaksmääratud tasude suurus korrektne, määrab UKE juhataja tasude suuruse või nende ülem- või alampiiri kindlaks lõikes 3 nimetatud meetodeid kasutades, arvestades seejuures tõhususe ja püsiva konkurentsi edendamist ning lõppkasutajatele võimalikult suure kasu tagamist. Tasud kehtestatakse eraldi otsusega […]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

14 UKE juhataja tunnistas 19. juuli 2006. aasta otsusega Polkomteli talle kuuluvas mobiilivõrgus häälkõne lõpetamise teenuse osutamisega seoses märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks ning kehtestas talle eelkõige kohustuse määrata mobiilivõrgule juurdepääsu tasu määr kindlaks nende teenuste osutamise käigus tekkinud kulude põhjal.

15 Nimetatud kohustuse täitmise raames edastas Polkomtel UKE juhatajale asjaolud, mis põhjendavad häälkõnede lõpetamise tasumäärasid tema mobiilivõrgus. UKE juhataja leidis, et see summa on ebakorrektne ning alustas menetlust tasumäärade kontrollimiseks ja muutmiseks. Olles märkinud, et Polkomtelil tegelikult tekkinud kulud mobiilikõnede lõpetamise teenuse osutamiseks olid 0,1690 Poola zlotti (ligikaudu 0,0398 eurot) minutis, otsustas UKE juhataja neid tasumäärasid muuta, et edendada tõhusust, püsivat konkurentsi ja tagada lõppkasutajatele võimalikult suurt kasu vastavalt elektroonilise side seaduse artiklile 40. Ta kehtestas need tasumäärad mobiilikõne lõpetamise keskmise tasu põhjal, mis on kehtestatud teistele pikaajalistele operaatoritele, kes tegutsevad Poola mobiilside turul, võttes arvesse eelkõige seda, et need operaatorid tegutsevad samal turul, neil on sarnased turuosad, neil on samad taristuteenuse pakkujad ja ühesugused võrkude rendikulud.

16 Niisiis võttis UKE juhataja 9. detsembril 2009 elektroonilise side seaduse artikli 40 põhjal vastu otsuse, milles ta kehtestas Polkomteli võrgus mobiilikõne lõpetamise tasuks 0,1677 Poola zlotti (ligikaudu 0,0395 eurot) minutis. Selle otsusega kehtestas UKE juhataja Polkomtelile ka kohustuse teatada igal aastal asjaolud, mis põhjendavad tema võrgus mobiilikõne lõpetamise tasusid ja mis on arvutatud selle teenuse osutamiseks tekkinud kulude põhjal.

17 See ettevõtja esitas UKE juhataja 9. detsembri 2009. aasta otsuse peale kaebuse Sąd Okręgowy w Warszawie'le (Varssavi esimese astme kohus, Poola). Nimetatud kohus muutis 27. mai 2013. aasta kohtuotsusega seda otsust ja kehtestas Polkomteli võrgus mobiilikõne lõpetamise tasuks 0,1690 Poola zlotti (ligikaudu 0,0398 eurot) minutis seetõttu, et kui märkimisväärse turujõuga ettevõtjale seatakse kohustus kehtestada oma mobiilikõne lõpetamise tasud kulude alusel, ei ole UKE juhatajal õigust muuta ettevõtja esitatud tasumäära nii, et see on väiksem nimetatud teenuse osutamisel tekkinud tegelikest kuludest.

18 Nii Polkomtel kui ka UKE juhataja esitasid nimetatud otsuse peale apellatsioonkaebuse Sąd Apelacyjny w Warszawie'le (Varssavi apellatsioonikohus, Poola). See kohus rahuldas 7. mai 2014. aasta kohtuotsusega UKE juhataja apellatsioonkaebuse ja jättis Polkomteli apellatsioonkaebuse rahuldamata. Nimetatud kohus leidis muu hulgas, et kohustus teatada UKE juhatajale igal aastal asjaolud, mis põhjendavad mobiilikõne lõpetamise tasude suurust lähtuvalt kuludest, on õiguspärane.

19 Polkomtel esitas Sąd Apelacyjny w Warszawie (Varssavi apellatsioonikohus) otsuse peale kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, milleks oli Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus).

20 Viimane küsib, kuidas tõlgendada juurdepääsu käsitleva direktiivi artikleid 8 ja 13. Esiteks soovib see kohus teada, kas viidatud artikli 13 lõike 3 alusel võib riigi reguleeriv asutus üksnes kontrollida kulusid, mida märkimisväärse turujõuga ettevõtja omistab asjaomastele teenustele, või saab ta ühtlasi kontrollida seda, kas need kulud on majanduslikult põhjendatud. Ta küsib eeskätt viidatud lõike 3 teist lauset silmas pidades, kas riigi reguleeriv asutus võib kontrollida kulude suurust üksnes piiratud ulatuses või võib ta pealegi muuta kehtestatud hinda viitega turu keskmisele tegelikule hinnale. Sellega seoses on tal kahtlused, kas artikli 13 tõlgendus, mis viimati nimetatud võimaluse välistab, on kooskõlas sama direktiivi artikli 8 lõikega 4.

21 Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Polkomtel väidab, et elektroonilise side seaduse artikkel 40 võimaldab ettevõtjal võtta oma hindade arvutamisel arvesse kõiki kulusid, mis on seotud selle teenuse osutamisega, mille suhtes kehtib kuludele orienteeritud hindade kohustus. Nimetatud ettevõtja sõnul ei saa riigi reguleeriv asutus kasutada tõhususe ja püsiva konkurentsi edendamise kriteeriume, vaid peab üksnes arvesse võtma kulusid, mis on tegelikult seotud teenusega, mille suhtes nimetatud kohustus kehtib, nii et asutus ei saa kehtestada tegelikult kantud kuludest väiksemaid tasusid.

22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab siiski, et vaatamata vastavalt elektroonilise side seaduse artiklites 39 ja 40 käsitletud kulude erinevusele, ei piira viimati nimetatud artikkel riigi reguleeriva asutuse pädevust üksnes nende kulude kontrollimisega, mida asjaomane ettevõtja võttis arvesse, et kehtestada tasud, ning võimaldab kehtestada tasumäära madalamal tasemel, kui asjaomase ettevõtja kantud kulud. Selline tõlgendus aitab kohtu sõnul kaasa liidu ja Poola seadusandjate taotletud eesmärkide saavutamisele, milleks on edendada tõhusust, püsivat konkurentsi ja tagada lõppkasutajatele võimalikult suure kasu.

23 Teiseks küsib see kohus, kas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõiget 4 ja artikli 13 lõiget 3 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta") artikliga 16 tuleb tõlgendada nii, et riigi reguleeriv asutus võib kehtestada ettevõtjale kohustuse perioodiliselt edastada asjaolud, mis põhjendavad tasusid, mis on kulude alusel kindlaks määratud.

24 Nimetatud kohus märgib sellega seoses, et ta eelistab elektroonilise side seaduse artikli 40 lõike 2 – mis ei näe ette, kui sageli peab ettevõtja täitma kohustust põhjendada kulude alusel kindlaks määratud tasumäärasid – „funktsionaalset tõlgendust". Tema sõnul võib sellest artiklist tuletada, et riigi reguleeriv asutus võib täpsustada tähtaja, mille jooksul ettevõtja peab seda kohustust täitma, kuna sellise tähtaja kehtestamine tagaks minimaalse õiguskindluse taseme seoses sellega, kui sageli kohaldatavaid tasumäärasid võidakse muuta, mis oleks proportsionaalne ja aitaks kaasa ka riigi reguleeriva asutuse aktide läbipaistvuse tagamisele. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib samuti, kas liikmesriigi viidatud õigusnormi selline tõlgendus on kooskõlas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõikega 3.

25 Kolmandaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõiget 3 koostoimes harta artikliga 16 tuleb tõlgendada nii, et riigi reguleeriv asutus võib nõuda ettevõtjalt hindade muutmist nii siis, kui see ettevõtja, keda loetakse märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks, kohaldab iseseisvalt kindlaks määratud hindu, kui ka siis, kui ta kohaldab selle asutuse

poolt eelnevalt kindlaks määratud hindu. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et tema kahtlused nähtuvad juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõike 3 poolakeelsest versioonist, mille kohaselt riigi reguleerivad asutused võivad ettevõtjalt nõuda „kohaldatud tasude“ täielikku põhjendamist ja vajaduse korral nende muutmist, mis jätab mulje, et riigi reguleeriv asutus saab ettevõtjalt nõuda nende tasude muutmist üksnes siis, kui ettevõtja on juba alustanud tema poolt arvutatud hindade kohaldamist.

26 Neil asjaoludel otsustas Sąd Najwyższy (kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas juurdepääsu käsitleva direktiivi artiklit 13 koostoimes artikli 8 lõikega 4 nende esialgses redaktsioonis tuleb tõlgendada nii, et riigi reguleerival asutusel, kes seab märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kohustuse järgida kuludele orienteeritud hinnakujundust, on tõhususe ja püsiva konkurentsi edendamise eesmärkidel õigus määrata hind selle kohustusega hõlmatud teenuse eest kindlaks tasemel, mis on madalam riigi reguleeriva asutuse poolt kontrollitud kuludest, mis ettevõtjal teenuse osutamisel tekivad ja mis on selle teenusega põhjuslikus seoses?

2. Kas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõiget 3 koostoimes artikli 8 lõikega 4 nende esialgses redaktsioonis koostoimes [harta] artikliga 16 tuleb tõlgendada nii, et riigi reguleerival asutusel on õigus seada ettevõtjale, kes on kohustatud järgima kuludele orienteeritud hinnakujundust, kohustus määrata hinnad igal aastal kindlaks kõige ajakohasemate kuluandmete alusel ja esitada enne kõnealuse hinna kehtestamist turul sel viisil kindlaksmääratud hind koos kulude põhjendusega kontrollimise eesmärgil riigi reguleerivale asutusele?

3. Kas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõiget 3 selle esialgses redaktsioonis koostoimes [harta] artikliga 16 tuleb tõlgendada nii, et riigi reguleeriv asutus võib ettevõtjalt, kes on kohustatud järgima kuludele orienteeritud hinnakujundust, nõuda hinna korrigeerimist ainult juhul, kui ettevõtja on hinna esmalt iseseisvalt kindlaks määranud ja on alustanud selle rakendamist, või nii, et tal on selleks õigus ka siis, kui ettevõtja küll rakendab hinda, mille riigi reguleeriv asutus on eelnevalt kindlaks määranud, kuid järgmise aruandlusperioodi kohta esitatud kulude põhjendusest nähtub, et riigi reguleeriva asutuse poolt eelnevalt kindlaks määratud hind ületab ettevõtja kulusid?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

27 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõiget 4 ja artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et kui riigi reguleeriv asutus paneb konkreetsel turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kohustuse järgida kuludele orienteeritud hinnakujundust, võib see riigi reguleeriv asutus tõhususe ja püsiva konkurentsi edendamise eesmärkidel määrata hinna selle kohustuse esemeks olevate teenuste eest kindlaks tasemel, mis on madalam nimetatud ettevõtjal teenuse osutamisel tekkinud kuludest.

28 Juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõikes 2 on ette nähtud, et kui raamdirektiivi artikli 16 kohaselt tehtud turuanalüüsi tulemusena peetakse operaatorit konkreetsel turul märkimisväärset turujõudu omavaks, kehtestavad riigi reguleerivad asutused vajaduse korral talle juurdepääsu käsitleva direktiivi artiklites 9–13 sätestatud kohustused.

29 Juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõikes 1 on omakorda sätestatud, et riigi reguleerivad asutused võivad sama direktiivi artikli 8 kohaselt kehtestada kulude katmise ja hinnakontrolliga seotud kohustusi, sealhulgas kuludele orienteeritud hindade kohustusi ja kuluarvestussüsteeme käsitlevaid

kohustusi teatavat liiki vastastikuse sidumise ja/või juurdepääsu pakkumise puhul, kui turuanalüüs näitab, et tulemusliku konkurentsi puudumine võimaldaks asjaomasel operaatoril säilitada ülemäära kõrgeid hindu või hindu kokku suruda ja sellega lõpptarbijaid kahjustada.

30 Juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõige 1 ega selle direktiivi ükski teine säte ei täpsusta seda, kuidas tuleb mõista väljendit „kuludele orienteeritud hindade kohustused“.

31 Siiski tuleb märkida, et väljendist „sealhulgas“, mida on kasutatud juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõikes 1, tuleneb, et „kuludele orienteeritud hindade kohustused“ on vaid üks vahend, mis on seotud nii kulude katmisega seotud kohustuste kui ka hinnakontrolliga seotud kohustustega. Lisaks, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 31 ja 32, peetakse „kuludele orienteeritud hindade kohustusega“ nende sõnade harilikku tähendust arvestades silmas kohustust orienteerida hinnad kuludele, mitte aga kohustust katta kõik tekkinud kulud. Seetõttu tuleb jätta kõrvale selle sätte tõlgendus, mille kohaselt on tegu kohustusega kehtestada hinnad tasemel, mis võimaldab asjaomasel ettevõtjal katta kõik kulud, mis tal kõnealuse teenuse pakkumisega on tekkinud.

32 Seda juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõike 1 tõlgendust toetab ka kontekst, millesse see säte sobitub. Nimelt viitab artikli 13 pealkiri riigi reguleeriva asutuse „hinnakontrolli“ ning artikli 13 lõige 2 ei viita mitte üksnes „kulukatmismehhanismidele“, vaid ka „hinnametoodikatele“, mille riigi reguleeriv asutus on kohustuslikuks teinud. Lisaks märgitakse juurdepääsu käsitleva direktiivi põhjenduses 20 hinnakontrolliga seoses, et riigi reguleeriva asutuse „sekkumine võib olla suhteliselt leebe, näiteks kohustus, et operaatorivaliku hinnad oleksid mõistlikud […], või märgatavalt rangemad, näiteks kohustus, et hinnad oleksid kuludele orienteeritud […]“. Sellest põhjendusest võib järeldada, et liidu seadusandja jättis riigi reguleerivatele asutustele ulatusliku kaalutlusruumi valida hinnakontrolli meetmeid, mida konkreetsel juhul kehtestada. Raamdirektiivi artikli 16 lõige 4 koostoimes selle artikli lõikega 2 viitab selles osas „kohustuslikele regulatiivsetele erikohustustele“, mida on silmas peetud eelkõige juurdepääsu käsitleva direktiivi artiklis 8.

33 Mis puudutab mõistet „kulud“, siis tuleb märkida, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõige 1 ei määratle kulusid, millele hinnad peavad olema orienteeritud. Siiski ilmneb selle artikli lõikest 3, et kui operaatoril on kohustusi seoses oma hindade orienteeritusega kuludele, arvutavad riigi reguleerivad asutused teenuste tulemusliku osutamise kulu ja võivad selleks otstarbeks kasutada kuluarvestusmeetodeid, sõltumata sellest, milliseid meetodeid kasutab ettevõtja. Samuti ilmneb juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõigetest 1 ja 3 koostoimes sama direktiivi põhjendusega 20, et kulude katmisega seotud kohustusi kehtestades on riigi reguleerivatel asutustel kohustus arvestada võimalust otstarbekalt kasutatud kapitalilt mõistlikku kasumit saada, võttes arvesse kaasnevaid riske.

34 Sellega seoses täpsustatakse juurdepääsu käsitleva direktiivi põhjenduses 20, et kulude tagasiteenimise meetod peaks olema kooskõlas oludega ning võtma arvesse vajadust suurendada tõhusust ja püsivat konkurentsi ning võimalikult suurendada tarbijate kasu.

35 Niisiis on juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõikes 2 pandud riigi reguleerivale asutusele kohustus järgida, et kõigi kohustuslike kulukatmismehhanismide ja hinnametoodikate eesmärk toetaks tõhusust ja püsivat konkurentsi ning suurendaks võimalikult tarbijate kasu. Samuti on nimetatud direktiivi artikli 8 lõikes 4 sätestatud, et kõnealuse artikli kohaselt kehtestatud kohustused lähtuvad täheldatud probleemi olemusest ning on raamdirektiivi artiklis 8 sätestatud eesmärke silmas pidades proportsionaalsed ja põhjendatud. Viidatud artikli lõike 2 punktides a ja b on sätestatud, et riigi reguleerivad asutused tagavad, et lõppkasutajad saavad maksimaalselt kasu eelkõige valiku- ja hinnatingimustest, ja et elektroonilise side sektoris ei moonutata ega piirata konkurentsi.

36 Pealegi on juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 rakendamiseks vastu võetud soovituse 2009/396 punktis 1 märgitud, et kui riigi reguleerivad asutused kehtestavad viidatud artikli 13 kohaseid hinnakontrolli ja kuluarvestuse kohustusi niisugustele operaatoritele, kelle need asutused on

raamdirektiivi artikli 16 kohaselt läbi viidud turu-uuringu tulemusel tunnistanud püsiliini- ja mobiilivõrkudes kõne lõpetamise turgudel märkimisväärse turujõuga operaatoriks, peaksid riikide reguleerivad asutused kehtestama tõhusa operaatori kuludele vastavad lõpetamistasud.

37 Raamdirektiivi artikli 19 lõikes 1 on aga nõutud, et riigi reguleerivad asutused oma ülesannete raames komisjoni soovitusi „täies ulatuses arvestaks“, ja et kui riigi reguleeriv asutus otsustab soovitust mitte järgida, peab ta sellest komisjonile teatama ja oma seisukohta põhjendama. Seega peab riigi reguleeriv asutus, kui ta kehtestab juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 alusel hinnakontrolliga ja kulude katmisega seotud kohustusi, põhimõtteliselt järgima soovituses 2009/396 esitatut. Ta võib sellest kõrvale kalduda ainult juhul, kui ta leiab konkreetse olukorra hindamisel, et selles soovituses soovitatud kulumudel ei ole kooskõlas asjaomaste oludega ning põhjendab oma seisukohta (vt selle kohta kohtuotsus, 15.9.2016, Koninklijke KPN jt, C-28/15, EU:C:2016:692, punktid 37 ja 38).

38 Niisiis ilmneb ühelt poolt raamdirektiivi artikli 8 lõike 2 punktide a ja b ning artikli 16 lõike 4 ning teiselt poolt juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõike 4 ja artikli 13 lõigete 1 ja 2 koostoimes tõlgendamisest, et riigi reguleeriv asutus peab olukorras, kui ta kehtestab viimati nimetatud direktiivi artikli 13 alusel kuludele orienteeritud hindade kohustuse, nõudma põhimõtteliselt, et kõne lõpetamise tasud oleks kehtestatud tõhusal operaatoril tekkinud kuludest lähtuvalt, võttes sealhulgas arvesse otstarbekalt kasutatud kapitalilt kasumi saamist, millele juurdepääsu käsitleva direktiivi artikkel 13 viitab lõigetes 1 ja 3.

39 Sellest tuleneb, et riigi reguleerivad asutused võivad siis, kui nad on kontrollinud asjaomase operaatori kuludele orienteeritud hindade kohustuse täitmist ja otsustanud, et on vajalik nõuda nende hindade kohandamist, panna operaatorile kohustuse kehtestada tasumäärad madalamal tasemel, kui asjaomase ettevõtja kantud kulud, kusjuures need kulud peavad hõlmama tema poolt otstarbekalt kasutatud kapitalilt mõistliku kasumi saamist.

40 Kõiki eelnevaid kaalutlusi silmas pidades tuleb esimesele küsimusele vastata, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõiget 4 ja artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et kui riigi reguleeriv asutus paneb konkreetsel turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kohustuse järgida kuludele orienteeritud hinnakujundust, võib see riigi reguleeriv asutus tõhususe ja püsiva konkurentsi edendamise eesmärkidel määrata selle kohustuse esemeks olevate teenuste eest hinna tasemel, mis on madalam nimetatud ettevõtjal teenuse osutamisel tekkinud kuludest, kui need kulud on kõrgemad tõhusa operaatori kuludest, mida peab kontrollima liikmesriigi kohus.

Teine küsimus

41 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõiget 4 ja artikli 13 lõiget 3 koostoimes harta artikliga 16 tuleb tõlgendada nii, et riigi reguleeriv asutus võib konkreetsel turul märkimisväärset turujõudu omavale operaatorile, kellele on pandud kuludele orienteeritud hindade kohustus, kehtestada kohustuse määrata hinnad igal aastal kindlaks kõige ajakohasemate andmete alusel ja edastada talle enne hindade rakendamist need hinnad koos kulude põhjendusega kontrollimiseks.

42 Sellega seoses tuleb märkida, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõige 2 ja artikli 13 lõige 1, mis annavad riigi reguleerivatele asutustele loa kehtestada konkreetsel turul märkimisväärset turujõudu omavale operaatorile kuludele orienteeritud hindade kohustus, ei täpsusta, kas see asutus võib nimetatud kohustust kehtestades sätestada selle rakendamise korra ja täpsemalt nõuda, et kõnealune operaator ajakohastaks teatud ajavahemiku järel oma hinnad ja edastaks need koos kohaldatavate tasumäärade põhjendusega sellele asutusele perioodiliseks kontrolliks.

43 Juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõike 3 kolmandas lauses on seevastu sätestatud, et riigi reguleerivad asutused võivad nõuda, et operaatorid esitaksid täielikud põhjendused oma hindade kohta, ja nõuda vajaduse korral ka nende hindade korrigeerimist. Ehkki nimetatud sätte esimesest lausest ilmneb, et see taotlus võib olla saadetud operaatorile, kellele on juba pandud kuludele orienteeritud hindade kohustus, ei täpsustata selles, kui sageli võib riigi reguleeriv asutus neid põhjendusi ja vajaduse korral hindade korrigeerimist nõuda.

44 Neist kaalutlustest ilmneb, et liidu seadusandja ei soovinud kehtestada juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõike 1 alusel kehtestatud kuludele orienteeritud hindade kohustuse rakendamise korda – ja täpsemalt seda, kui sageli peab operaator, kellele on viidatud kohustus kehtestatud, ajakohastama nimetatud kohustuse esemeks olevate teenuste hindu – ega reegleid selle kohta, kui sageli peab riigi reguleeriv asutus selle kohustuse täitmist kontrollima.

45 Pealegi tuleb märkida, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõikes 4 on ette nähtud, et riigi reguleeriva asutuse kehtestatud kohustused, sealhulgas selle direktiivi artiklis 13 ette nähtud kulupõhiste hindade kohustused peavad lähtuma täheldatud probleemi laadist ning olema raamdirektiivi artiklis 8 sätestatud eesmärke silmas pidades proportsionaalsed ja põhjendatud ning neid võib kehtestada ainult pärast nimetatud direktiivi artiklite 6 ja 7 kohaselt peetud konsultatsioone (vt selle kohta kohtuotsus, 14.4.2016, Polkomtel, C-397/14, EU:C:2016:256, punkt 56).

46 Sellest nähtub, et see, kui sageli riigi reguleerivad asutused võivad nõuda seniste kuludele orienteeritud hindade põhjendamist ja korrigeerimist, peab lähtuma täheldatud probleemi olemusest, olema proportsionaalne ja võtma arvesse nii raamdirektiivis kui ka juurdepääsu käsitlevas direktiivis kehtestatud eesmärke. Kohtujurist märkis oma ettepaneku punktis 59 sellega seoses, et elektroonilise side turgude üks tunnusjooni on nende kiire areng, mis tuleneb tehnoloogilistest edusammudest, mistõttu võib kohustust igal aastal korrigeerida ja varem kehtestatud hindu lugeda nendele nõuetele vastavaks. Ka eelotsusetaotluse esitanud kohus mainis, et see kõnealusele operaatorile pandud kohustus võib tagada talle ka minimaalse õiguskindluse seoses kohaldatud tasumäärade muudatuste võimaliku sagedusega, ning selle kohustuse kehtestamine, mis aitab ühtlasi kaasa riigi reguleerivate asutuste aktide läbipaistvusele, võib olla proportsionaalne.

47 Seetõttu tuleb järeldada, et riigi reguleerivad asutused võivad konkreetsel turul märkimisväärset turujõudu omavale operaatorile, kellel on kuludele orienteeritud hindade kohustus, kehtestada kohustuse määrata hinnad igal aastal kindlaks kõige ajakohasemate andmete alusel ja edastada talle nende hindade põhjendused, kui sellised kohustused põhinevad täheldatud probleemi olemusel ning on raamdirektiivi artiklis 8 ja eelkõige nimetatud artikli lõike 2 punktides a ja b sätestatud eesmärke silmas pidades proportsionaalsed ja põhjendatud.

48 Mis puudutab küsimust, kas uusi kohustusi saab kehtestada üksnes pärast uut turuanalüüsi, siis tuleb märkida, et raamdirektiivi artikli 16 lõikes 2 on sätestatud, et kui riigi reguleeriv asutus peab eelkõige juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 alusel kindlaks tegema, kas kehtestada, kehtima jätta, muuta või tühistada ettevõtjate suhtes kohaldatavaid kohustusi, otsustab ta sama direktiivi artikli 16 lõikes 1 nimetatud turuanalüüsi põhjal, kas asjaomane turg tegutseb konkurentsinõuete kohaselt. Lisaks nähtub juurdepääsu käsitleva direktiivi põhjendusest 15 sisuliselt, et konkreetse kohustuse kehtestamine kindlal turul märkimisväärset turujõudu omavale ettevõtjale ei eelda täiendavat turuanalüüsi, vaid nõuab üksnes tõendit selle kohta, et kõnealune kohustus on otstarbekas ja vaadeldava probleemiga võrreldes proportsionaalne.

49 Sellest järeldub, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 68 ja 69, et uue turuanalüüsi tegemine ei ole vajalik, kui sellises olukorras nagu põhikohtuasjas kavatseb riigi reguleeriv asutus kehtestada kindla kohustuse rakendada kuludele orienteeritud hindade kohustust seoses eelnevalt kehtestatud hindadega.

50 Mis puudutab küsimust, kas harta artikliga 16 on vastuolus riigi reguleerivale asutusele antud võimalus kohustada operaatorit ajakohastama igal aastal oma hinnad ja alluma perioodilisele kontrollile, siis tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt hõlmab selle sättega antud kaitse vabadust tegelda majandus- või kaubandustegevusega, lepinguvabadust ja vaba konkurentsi. Lisaks sisaldab lepinguvabadus eelkõige äripartneri valiku vabadust ning kauba või teenuse hinna kindlaksmääramise vabadust. Siiski ei kujuta ettevõtlusvabadus Euroopa Kohtu praktika kohaselt endast absoluutset õigust, vaid sellega tuleb arvestada vastavalt selle ülesandele ühiskonnas (vt selle kohta kohtuotsused, 22.1.2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punktid 42, 43, 45 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 17.10.2013, Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, punktid 25 ja 28).

51 Riigi reguleeriva asutuse võimalus nõuda operaatorilt igal aastal oma tasumäärade ajakohastamist ja perioodilisele kontrollile allumist kujutab harta artikliga 16 tagatud õiguse kasutamise piirangut. Seetõttu peab see vastavalt harta artikli 52 lõikele 1 olema ette nähtud seadusega, arvestama viidatud artiklis 16 tagatud õiguse olemusega ning proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt olema vajalik ning vastama tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või vajadusele kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi (vt selle kohta kohtuotsused, 22.1.2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punktid 46–48, ja 21.12.2016, AGET Iraklis, C-201/15, EU:C:2016:972, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

52 Siinses asjas tuleb märkida esiteks, et UKE juhataja 9. detsembri 2009. aasta otsus võeti vastu liikmesriigi õigusnormide alusel, mille eesmärk on võtta eelkõige üle juurdepääsu käsitlev direktiiv, ja et nende õigusnormidega on talle antud pädevus kehtestada kuludele orienteeritud hindade kohustus ning korrigeerida neid hindu igal aastal. Teiseks ei kahjustanud viidatud kohustuste kehtestamine ettevõtlusvabaduse olemust, kuna asjaomane operaator võis jätkata kõnealuste teenuste osutamist pärast nimetatud kohustuste kehtestamist. Kolmandaks vastavad kõnealuste liikmesriigi õigusnormidega taotletud üldise huvi eesmärgid liidu omadele, milleks on konkurentsi edendamine ja liidu kodanike õiguste toetamine, mida on käsitletud raamdirektiivi artikli 8 lõigetes 2 ja 4 ning juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõikes 1. Täpsemalt peaks kuludele orienteeritud hindade kohustus ja hindade iga-aastase kohandamise kohustus juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõike 1 tähenduses takistama kõnealustel operaatoritel säilitada ülemäära kõrgeid hindu või hindu kokku suruda ja sellega lõpptarbijaid kahjustada. Neljandaks, mis puudutab sellise meetme vajalikkuse hindamist, mis hõlmab meetme proportsionaalsuse analüüsi ja mille peab läbi viima liikmesriigi kohus, siis vastab see juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõikes 4 sätestatud tingimuste täitmise kontrollile.

53 Niisiis peab liikmesriigi kohus kontrollima, kas kohustus igal aastal hindu kohandada on kooskõlas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse nõudega, kui see kohustus on vajalik eelmises punktis mainitud üldise huvi eesmärkide saavutamiseks.

54 Sellest järeldub – ilma et see mõjutaks viidatud kontrolli –, et harta artikliga 16 ei ole vastuolus riigi reguleeriva asutuse võimalus nõuda konkreetsel turul märkimisväärset turujõudu omavalt ettevõtjalt selle tasumäärade iga-aastast ajakohastamist ja perioodilisele kontrollile allumist.

55 Kõiki eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 8 lõiget 4 ja artikli 13 lõiget 3 koostoimes harta artikliga 16 tuleb tõlgendada nii, et riigi reguleeriv asutus võib konkreetsel turul märkimisväärset turujõudu omavale operaatorile, kellel on kuludele orienteeritud hindade kohustus, kehtestada kohustuse määrata hinnad igal aastal kindlaks kõige ajakohasemate andmete alusel ja edastada talle enne hindade rakendamist need hinnad koos kulude põhjendusega kontrollimiseks tingimusel, et viidatud kohustused tuginevad tuvastatud probleemi olemusele, on proportsionaalsed ja raamdirektiivi artiklis 8 esitatud eesmärke arvestades põhjendatud, mida peab kontrollima liikmesriigi kohus.

Kolmas küsimus

56 Sissejuhatavalt tuleb märkida, et eelotsusetaotlusest ilmneb, et kolmas küsimus põhineb eeldusel, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõike 3 kolmanda lause sõnastuse poolakeelne versioon („Krajowe organy regulacyjne mogą zażądać od danego operatora całościowego uzasadnienia stosowanych cen, a w razie potrzeby – odpowiedniego dostosowania tych cen“) erineb muudest keeleversioonidest. Poola keeles vihjab see lause nimelt sellele, et riigi reguleerivad asutused võivad operaatorilt nõuda oma kuludest lähtuvalt kehtestatud hindade korrigeerimist üksnes siis, kui ta on juba hakanud neid hindu rakendama.

57 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib kolmanda küsimusega sisuliselt teada, kas juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et kui selle direktiivi artikli 13 lõike 1 alusel kehtestati operaatorile kuludele orienteeritud hindade kohustus, võib kõnealusele operaatorile kehtestada tema hindade korrigeerimise kohustuse üksnes pärast seda, kui ta on hakanud kuludele orienteeritud hindu rakendama, või võib seda teha ka enne nende hindade rakendamist.

58 Tuleb märkida, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõike 3 kolmanda lause saksakeelne („*Die nationalen Regulierungsbehörden können von einem Betreiber die umfassende Rechtfertigung seiner Preise und gegebenenfalls deren Anpassung verlangen*“), ingliskeelne („*National regulatory authorities may require an operator to provide full justification for its prices, and may, where appropriate, require prices to be adjusted*“), prantsuskeelne („*Les autorités réglementaires nationales peuvent demander à une entreprise de justifier intégralement ses prix et, si nécessaire, en exiger l'adaptation*“) ja itaaliakeelne versioon („*Le autorità nazionali di regolamentazione possono esigere che un operatore giustifichi pienamente i propri prezzi e, ove necessario, li adegui*“) näitavad, et nimetatud sätet tuleb tõlgendada nii, et kõnealune operaator ei pidanud hindu tingimata juba rakendama enne seda, kui riigi reguleeriv asutus kohustab tal olenevalt olukorrast neid hindu korrigeerida.

59 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei saa ühes keeleversioonis kasutatud liidu õigusnormi sõnastus olla selle sätte tõlgendamise ainus alus ja sellele keeleversioonile ei saa tõlgendamisel anda eelist muude keeleversioonide ees. Liidu õigusnorme tuleb tõlgendada ja kohaldada ühetaoliselt, arvestades liidu kõigis keeltes kehtivaid versioone. Kui liidu õigusakti keeleversioonides on erinevusi, tuleb sätte tõlgendamisel lähtuda selle õigusakti üldisest ülesehitusest ja eesmärkidest, mille osa säte on (kohtuotsus, 1.3.2016, Alo ja Osso, C-443/14 ja C-444/14, EU:C:2016:127, punkt 27 ning seal viidatud kohtupraktika).

60 Sellega seoses tuleb märkida esiteks, et ehkki juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõige 1 võimaldab riigi reguleerivatel asutustel panna operaatoritele kuludele orienteeritud hindade kohustuse, siis sama artikli lõikega 3 lubatakse riigi reguleerivatel asutustel nõuda asjaomaselt operaatorilt, et see esitaks täielikud põhjendused hindade kohta ja vajaduse korral ka neid hindu korrigeeriks, ning antakse ka riigi reguleerivatele asutustele vahendid, mis võimaldavad tagada selle õiguse rakendamist ja seda, et kõnealune operaator ka tegelikult kohaldab kuludele orienteeritud hindu.

61 Teiseks on riigi reguleerivatel asutustel vastavalt raamdirektiivi artikli 8 lõikele 1 raamdirektiivis ja eelkõige juurdepääsu käsitlevas direktiivis sätestatud reguleerimisülesannete täitmisel õigus võtta kõiki mõistlikke meetmeid, mille eesmärk on saavutada raamdirektiivi artikli 8 lõikes 2 sätestatud eesmärke, sealhulgas eelkõige toetada tõhusust ja püsivat konkurentsi ning võimalikult suurendada lõpptarbijate kasu. Niisiis võimaldab juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõike 3 kolmandas lauses sätestatud meetmete kohaldamine riigi reguleerival asutusel – kui ta nõuab asjaomaselt operaatorilt täielike põhjenduste esitamist oma hindade kohta ja vajaduse korral nende hindade korrigeerimist – tagada nii raamdirektiivi artikli 8 lõikes 2 kui ka juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõigetes 1 ja 2 sätestatud eesmärkide järgimist.

62 Kuid neid eesmärke ei oleks alati võimalik saavutada, kui riigi reguleerivad asutused saaksid nõuda, et asjaomased operaatorid esitaksid täielikud põhjendused oma hindade kohta, ja vajaduse korral nõuda nende hindade korrigeerimist üksnes siis, kui neid hindu on juba rakendatud.

63 Seetõttu tuleb kolmandale küsimusele vastata, et juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et kui selle direktiivi artikli 13 lõike 1 alusel kehtestati operaatorile kuludele orienteeritud hindade kohustus, võib kõnealusele operaatorile kehtestada tema hindade korrigeerimise kohustuse nii enne kui ka pärast seda, kui ta on hakanud neid hindu rakendama.

Kohtukulud

64 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) artikli 8 lõiget 4 ja artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et kui riigi reguleeriv asutus paneb konkreetsel turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kuludele orienteeritud hindade kohustuse, võib see riigi reguleeriv asutus tõhususe ja püsiva konkurentsi edendamise eesmärkidel määrata selle kohustuse esemeks olevate teenuste eest hinna tasemel, mis on madalam nimetatud ettevõtjal teenuse osutamisel tekkinud kuludest, kui need kulud on kõrgemad tõhusa operaatori kuludest, mida peab kontrollima liikmesriigi kohus.**

2. **Direktiivi 2002/19 artikli 8 lõiget 4 ja artikli 13 lõiget 3 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 16 tuleb tõlgendada nii, et riigi reguleeriv asutus võib konkreetsel turul märkimisväärset turujõudu omavale operaatorile, kellel on kuludele orienteeritud hindade kohustus, kehtestada kohustuse määrata hinnad igal aastal kindlaks kõige ajakohasemate andmete alusel ja edastada talle enne hindade rakendamist need hinnad koos kulude põhjendusega kontrollimiseks tingimusel, et viidatud kohustused tuginevad tuvastatud probleemi olemusele, on proportsionaalsed ja põhjendatud, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) artiklis 8 esitatud eesmärke, mida peab kontrollima liikmesriigi kohus.**

3. **Direktiivi 2002/19 artikli 13 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et kui selle direktiivi artikli 13 lõike 1 alusel kehtestati operaatorile kuludele orienteeritud hindade kohustus, võib kõnealusele operaatorile kehtestada tema hindade korrigeerimise kohustuse nii enne kui ka pärast seda, kui ta on hakanud neid hindu rakendama.**

Allkirjad